

СТВОРЕННЯ КЛАСТЕРУ РИБНИЦТВА В ПІДВИЩЕНІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

УДК 631.1.016:637.56:338.439.5(477)

Катан Л.І., katanluda@gmail.com, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро

Зубко О.В., zov271080@i.ua, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро

Рожков В.В., lbajdak@i.ua, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро

Нинішньому стану підприємств рибної галузі України властиві складні суперечливі особливості. Виходячи з цього, перед економічною наукою стоїть завдання дослідження і опису нових, відмінних від існуючих, принципів господарської діяльності підприємств рибної галузі, а також розробка практичних підходів до їх економічної взаємодії з метою підвищення ефективності їх функціонування та подолання сучасних негативних тенденцій [1]. Світова економічна наука розглядає кластерну концепцію як ефективний інструмент підвищення конкурентоспроможності економіки держави, регіональних економік, а також окремих галузей і підприємств.

У сучасних дослідженнях застосовується переважно практичний підхід до вивчення кластерів, заснований на аналізі конкретних прикладних вигод використання кластерної моделі. При цьому недостатньо широко представлені дослідження світоглядної, економіко-теоретичної та концептуальної суті кластерної моделі організації виробництва та фінансового механізму кластера [2].

Виходячи із сприятливих природно-кліматичних умов Україна має потенціал для створення рибних кластерів, оскільки вона має значні площі внутрішніх водойм, придатних для вирощування риби, посідає одне з перших місць у Європі і Дніпропетровська область, зокрема, має потенціал для розвитку підприємств галузі рибництва.

Тому для розвитку підприємств галузі рибництва в регіоні доцільно було б створити «Кластер рибництва Дніпропетровщини» для об'єднання підприємств і організацій, що будуть займатися виробництвом, добуванням, переробкою риби та рибної продукції, здійснюватимуть консультаційне, фінансово-кредитне забезпечення галузі, надаватимуть послуги з просування продукції на ринок з метою підвищення економічної ефективності господарюючих суб'єктів, створення нових робочих місць, впровадження інноваційних змін у господарській діяльності, розвитку інфраструктури. Перш за все, у членів кластеру зростає конкурентоспроможність, продуктивність та ефективність роботи, що є основним результатом діяльності за системою кластерної організації. До них приводять нові можливості, які відкриває робота у кластері:

- ефективніше використання грошей. Учасники кластеру спільно закуповують потрібні їм ресурси, економлячи при цьому значні кошти, адже мають змогу користуватися найнижчою ціною від постачальника, який, до речі, теж є частиною кластера і може запропонувати його учасникам найвигідніші умови. Своєю чергою, будучи впевненим у постійності та стабільності співпраці;

- якість, а отже, і конкурентоспроможність продукції суттєво зростає. Це наслідок того, що при спільній роботі учасники кластеру можуть собі дозволити значно якісніші матеріали;

- збільшується збут. Будучи частиною кластеру, підприємства галузі рибництва отримують змогу реалізовувати свою продукцію як частину великих партій, за аналогією кооперативу, а також отримують маркетингову та PR-підтримку, колективну промоцію продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках;

- кластер відкриває широкі можливості для підвищення власної компетенції і кваліфікації своїх працівників. Якщо чимало українських фахівців не мають фінансової змоги регулярно відвідувати фахові тренінги, навчання тощо, то спільно, залучивши до кластера навчальні організації, бізнес-школи чи окремих тренерів, можна отримувати сучасні знання, оплачуючи лише маленьку частину з того, що довелося б платити самостійно;

- важливою перевагою кластера є також координована співпраця з органами влади - це суттєво економить особистий час і пришвидшує роботу.

Виникнення, розвиток та проблеми функціонування кластерів підприємств галузі рибництва є одним з пріоритетних питань сучасної наукової думки. Особливо це стосується такого аспекту державного управління, як управління регіональним розвитком. Питання кластеру підприємств галузі рибництва, зокрема, розглядаються як економічне явище, тому його функціонування та розвиток – безпосередньо стосується завдань, на вирішення яких спрямована дія відповідних механізмів державного управління.

Однією з найважливіших передумов створення і розвитку кластерів є державна підтримка створення інноваційної інфраструктури: інноваційних центрів, сервіс-центрів, бізнес-інкубаторів, центрів трансферу технологій, венчурних фондів, технопарків тощо.

Основними функціями держави у формуванні кластерної політики галузі рибництва повинні бути:

- забезпечення високої гнучкості кластерної програми та можливість її адаптації до мінливих соціально-економічних умов, здатність швидко реагувати на зміни у технологічному середовищі, відкритість до запровадження нових механізмів менеджменту;

- забезпечення науково-дослідною базою для досліджень у рамках кластерів та впровадження інновацій, участь держави у здійсненні досліджень щодо економічної доцільності розробки того чи іншого інноваційного продукту та перспектив його комерціалізації;

- інтернаціоналізація національних кластерів та їхнє включення до глобальних інноваційних мереж через залучення прямих іноземних інвестицій, трансфер технологій та розвиток співробітництва з іноземними кластерами;

- визначення чітких критеріїв вимірювання поточних та кінцевих результатів діяльності кластерів еколого-економічної активності, встановлення індикаторів виконання запланованих показників активності як на рівні окремих кластерів, так і на рівні держави в цілому.

В цілому державна політика підтримки розвитку кластерів підприємств галузі рибництва, має бути спрямована на створення сприятливого макроекономічного, інформаційного та нормативно-правового середовища для розвитку бізнес-мереж кластерного типу.

Таким чином, формування кластеру та реалізація кластерної політики в економіко-екологічному забезпеченні діяльності підприємств галузі рибництва буде сприяти зростанню конкурентоспроможності економіки регіону за рахунок реалізації потенціалу ефективної взаємодії учасників кластера, пов'язаного з їх географічно близьким розташуванням, включаючи розширення доступу до інновацій, технологій, ноу-хау, спеціалізовані послуги і висококваліфіковані кадри, а також підвищення інтенсивності розвитку малого і середнього підприємництва, активізації залучення прямих інвестицій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мазаракі А. А. Модернізація системи державного управління в галузі рибного господарства // Наук. зб. "Інтегроване управління водними ресурсами". К : ДИА. 2013. № 1. С. 13—25.

2. Ринейська Л.С. Кластери у сучасній глобальній економіці // Ефективна економіка. 2016. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4971>.